

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: M gr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5, Abonnementpris kr 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7, Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Pax - Karavanen fra skyttegravene - Kardinal Bourne - Helliggjørelse - Domkirken i Dolran - † Søster Johanna Aloysia - † Wilhelm Bongart - Katolsk speiderpiketrop - Bokliste - Her hjemme - og derute - Innsamlingslisten.

Pax! Pavens juletale.

Juleaften mottok den hellige Fader kurie-kardinalene og en rekke andre romerske prelater i audiens. På de tilstedeværendes vegne uttrykte kardinal Granito de Belmonte samtliges ønsker om velsignet nytt år for Hs. Hellighet. Kardinalen minnet i sin tale om de gledeligste begivenheter i det forløpne år, deriblandt de eukaristiske kongresser, den internasjonale juridiske kongress og reorganisasjonen av Loretto-helligdommen.

I sin svartale uttalte Paven bl. a.: Det hellige års utvidelse til hele den katolske verden har i sannhet vist sig å være til stor velsignelse, etter hvad det er blitt oss meddelt fra alle kanter. Ja, man kan si at denne tilegnelse av forløsningens frukter har hatt særlig betydning i verden nu, da så mange retninger og bevegelser strider mot kristendommen og etter 1900 års kristendom og kristenliv, etter 1900 års kristen civilisasjon og kristen forløsning søker å fremtvinge en ny hedensk moral, en ny hedensk innstilling i sosiale spørsmål og i statsvesenet.

Der skjer nu så mange forferdelige ting på jorden at det er å frykte at Guds barmhjertighet vil bli vendt til rettferdighet og at denne rettferdighet vil slå ned på mange av de sjeler som nu synes å sove en tung søvn til døden. Denne alvorlige dom som svever over verdens barn må derfor kalle på alle bevisste kristne og minne dem om den aldri hvilende forpliktelse som de har til å be — be inntrengende og uten ophør for de stakkers forblinnede sjeler, som ikke vet hvad de går gliop av når de nekter å ta imot Herrens barmhjertige velgjerninger av styrke og livsmot.

En slik velgjerning, en slik opmuntrende hjelp på livsveien var den internasjonale eukaristiske kongress

som nylig fant sted i Buenos Aires og som i noen dager skapte et fredens tilfluktssted på jorden og der ved gjenspeilet et stykke av himmelen selv og de himmelske gleder, til trøst for vår ulykkelige jord. Og det er ikke minst en verdifull støtte nu for oss alle å huske at Kirken i de dager beredte vår Herre Jesus Kristus, vår Gud og vår konge en hyldest som er blandt de mest storslagne som noengang er steget op til ham fra jorden om enn den på langt nær var ham verdig. Som en gjenklang av denne hyldest hørte vi senere det samme fredens budskap stige op fra den eukaristiske kongress i Melbourne. Det er gledelig nu å minnes disse to store begivenheter i årets løp og også stor trøst, ti krenkelsene som beredes vår Herre Jesus Kristus — han som lever skjult mellom oss i sitt sakrament — er mange og store. De eukaristiske kongresser, understøttet som de er av en nidkjær katolsk aksjon, forbereder og styrker sinnene til den riktige forståelse av altrets hellige sakrament og de søker ved den strålende mottagelse som de gir dette sakrament å sone alle krenkelser imot det.

En annen av årets store begivenheter er den internasjonale juristkongress som avholdtes i Rom. I 7 århundre har kirkens jurister arbeidet med å skjenke verden en *kristen* rettsorden og vise den hvad kristendommen kaller rett slik som Guds hånd har virket — hevet over menneskelige påfunn — ved sin kirke i sin kirke. Kongressen minnedes dette, minnedes kirkens lovbok, og dens kilder: dekretaliene og hyldet Guds verk deri — og dette tilbakeblikk og denne forherligelse av Gud som *rettens* skaper og opprettholder ut fra sin egen *rettferdighet* er særdeles nødvendig og

på sin plass, nettop nu i våre dager, hvor det opstår så megen uro og ufred fordi rett og rettferdighet knyttes til særlige helt jordiske foreteelser som rasens rett, nasjonalitetens rett — som om rett og rettferdighet var avhengig av særinteresser, særrettigheter og ikke noe objektivt. All rett hviler på *rettferdighet* — det visste selv en førkristelig, en hedensk filosof som Cicero, som ut fra sin skarpe intelligens kunde si følgende: «Det er ikke lovene som skaper rettferdigheten men det er rettferdigheten som skaper lovene — som skaper de rettferdige lover.»

Og til slutt vil vi minnes Marias virke — nu da vi har reorganisert helligdommen i Loretto. Maria, den lidende Frelzers mor er også den lidende menneskets mor — gjennom sin sønn er hun mor til all guddommelig barmhjertighet på jorden og hennes forbønn påkaller vi for hele denne vår stakkars jord som prøves så hårdt og er så oprørt. Ti verden lider fremdeles under en altomspennende krise som stadig forlenges og stadig synes å tilta i styrke. En krise som rammer alt privat og offentlig liv med sykdom, nød og så meget av det virkelig onde, og som ikke blir stående ved dette, men nu i de siste dager har føiet til alle de øvrige lidelser rykter om krig — i alle tilfelle om oprustning for krig. Disse rykter er så forferdelige at de virker helt lammende på all menneskelig forstand. Ikke minst fordi det nu er dagen før den dag, da himlen og den formørkede jord blir oplyst fra det høie og

gjenlyder som den gjenlød den første gang den hørte englenes sang: «Ære være Gud i det høie og på jorden fred for mennesker som har en god vilje». Aldri har kanskje menneskeheten trengt denne sang som *vi* nu trenger til å istemme den idag — til å la den bli *vår* bønn, vår uophørlige påkallende bønn. Imorgen vil den være på hele Verdenskirkens leber — vil stige op fra alle dens medlemmers leber over hele jordens krets. Det vil være hele Kirkens bønn — det vil være dens synlige Overhodes bønn, hans høieste tanke, hans dypeste ønske. Man sier: «Hvis Du *vil* freden så vær *beredt* til krigen» — og man mener vel dermed å ville uttrykke at alle rustningene kun er sikkerhetsforanstaltninger, kun beregnet på å være en garanti for freden.

Vi *vil* tro det — vi *ønsker* å tro og håpe det, fordi det motsatte av denne tro og dette håp vil være altfor redselsfull. Dersom det virkelig er så at man *vil* fred da vil vi påkalle freden, velsigne freden, bønnfalle om freden. Men skulde det kunde tenkes at noen ved et nytt utslag av nasjonal selvmord- og mordvanvidd nu *vil* krigen og ikke freden — da, akk! da har vi en annen bønn som det da blir vår plikt å opsende til Gud den velsignede: «Adsplitt de folk som *vil* krig!»

Men vi vil *nu* alltid ha i hjertet og på leben den første bønn — og det er med den at vi besvarer eders ønsker og sønnlige hilsner: «Ære være Gud i det høie og fred på jorden — Fred! Fred! Fred!»

Karavanen fra skyttergraven.

Under den store soldatervalgfart til Lourdes, hvori deltok 60 000 frontsoldater fra verdenskrigen representerende 19 nasjoner — deribant mange fra Tyskland — holdt sogneprest Bergey er tale, hvis manende ord om fred på jorden skal klinge imot oss i det nye år. Talen gjengis i noe sammen-trengt form.

Det er med dyp bevegelse at jeg tar til orde overfor denne forsamling og hilser eder alle velkommen også i det presteskaps navn hvis antall blev så sterkt forminsket mens det var i eders rekke i kraft av sine hellige plikter. Det er med dyp bevegelse at jeg står overfor denne karavane av gamle soldater som nu er kommet sammen i fred og bønn.

HVAD ER VI?

Vi er alle gamle frontsoldater som tilhører den generasjon som i 1914 med vold måtte sønderrive alle bånd som knyttet oss til hverdagslivet og med vebnet hånd og hjerte

styrte oss inn i den store maskine som opslukte mennesker. En generasjon, hvis minne vil leve og som de kommende slekter vil prise for dens lydighet og mot. Men det vil ikke si at vi følte oss kallet til å beskrive historiens blade med blod og heltegjerninger. Vi blev helter uten å vite det — uten vår vilje steg vi som med et vingeslag op på ofrets tinde.

Akk ja — vi var mennesker — stakkars mennesker som alle andre og var som alle andre glad i det daglige livs beskjedne og fredelige ramme om vårt arbeide. Da stormklokkene klang gråt vi ikke tårer som kvinnene hjemme, for menn gråter innvendig. Men vi følte at en avgrunn plutselig åpnet sig for våre føtter, og at den til frelse for fedrelandet vilde opsluke vårt hele jeg. Og i de få timer som gikk forut for oppbruddet gjennomlevet hver enkelt av oss det tunge avskjedens drama.

Vi blev martyrer. De av oss som hadde ansvar for en familie så lenge taus på hustru og barn for å innprente oss for evig de kjære ansikter. De yngste følte for første gang sine hjerter sønderrive når de så henne gråte som de

hadde håpet å skulde leve et langt liv sammen med. Med forpinte sinn tok vi mot det taueste avskjedskyss av alle — mot vår stakkars gamle mors kyss, da hun den høist elskede av alle stod på banegården og holdt blikket stivt festet på den vogn som — kanskje for stedse — nu skulde føre hennes sønn fra henne. «Stabat mater». Ingen må si at vi gjennomgikk alt dette uten å føle uendelig smerte! Vårt mot har ikke vært annet enn et uendelig tålmod. Men vi forstod det ansvar som hvilte på oss.

Og så kom den lange korsvei, hvis stasjoner har de fryktelige navn som vi nu med redsel gjentar. Getsemanes dødsangst i de lange djevelske netter — den hjerteskjærende bønn om at den blodige kalk måtte bli tatt fra oss — stålhelms tornekrone — maskingeværenes hudstrykning — de sønderflengende granaters korsfestelse og den utålelige tørst som der ikke engang fantes eddik til å stille. Alt det har vi lidt for våre familier, for barna, for de kommende slekter. Fengslet i den blodige jord som levende døde i skyttergravene kastedes vi plutselig mot hverandre for med lidenskap å kjempe for våre idealer. Vi var mennesker med svakheter og smerter, men vi var også frontsoldater med disiplin, håp og stolthet — og slik prøvet vi livet og erkjente dets hele elendighet. Hvad betød etterpå menneskelig ros og ære? Men vi hadde ett ønske overfor den glemsomme mengde, at den skulde skaffe utvei til at vi kunde komme her til Lourdes. Selv om vi er vrak, uttjente levninger av menneskeliv, så vilde vi dog møtes her.

Og folk gjorde plass og så oss med undren marsjere forbi. Den «store» presse som ellers underholder offentligheten med alle mulige skandaler og likegyldige ting har riktignok knapt omtalt vår demonstrasjon for troen og broderkjærligheten. Antagelig trodde den ikke sine egne øiner — begrep ikke at vi, frontsoldater fra alle land, nu efter å ha stått fiendtlig overfor hverandre i så mange bitre stunder kunde møtes med åpne hjerter og senke fanene for hverandre. Ti de har glemt at vel er vi gamle frontsoldater, men først og fremst ønsker vi å være kristne. Jeg sier «først og fremst» — ti vår tids prøvelser og engstelser er jo nu særlig tunge å bære og det gir våre sjele kraft å turde si, at over alle menneskehetens villfarelser lyser stadig kirkenes evige og reddende lys for oss og kaster det himmelske lys fra Gud inn i verdens mørke.

Nu da røken fra det morderiske skyts er drevet over har vi kunnet søke og finne hverandre, fordi vi aldri har glemt den sannhet vi allerede på mors fang lærte å elske og forstå. Nu husker vi at vi i første rekke alle er barn av den samme far, som har sagt at vi skal elske hverandre som han elsker oss og at vi skal være enige. Derfor har vi lettere enn våre andre brødre å finne en vei ut av denne lidelsens tid.

Vi er lykkelige fordi vi har en dyp indre følelse av at vår oppgave ikke er ondt, men at vi tross alle skuffelser og all motgang og alle sår kan hjelpe menneskeheten til å forstå hvor dens plikter ligger. Hvilke plikter? Er det økonomiske, sosiale, politiske problemer vi skal hjelpe med løsningen av? Jo — også det. Men føler I ikke alle at der er et problem som stiger op over alle de andre og det er det moralske spørsmål. Vi må hjelpe til å gjenopvekke i den enkelte som i hele samfundet en slik

samvittighet at der atter opstår det klare skille mellom godt og ondt og den frivillige lydighet mot autoritetene som er nødvendig for den hele verdensorden. Skal vi være ulver eller være brødre mot hverandre? For å besvare dette spørsmål har vi fått denne sammenkomst i bønn om det samme hellige bord — sammen påkalle Guds hjelp og så vende tilbake til det daglige liv for hver i sin krets å lyse og varme — for å brenne for de evige sannheter.

HVAD VIL VI?

Vi var ikke ekte frontsoldater og ikke sanne katolikker om vi kun var kommet her for vår egen skyld. Nei, våre falne er kommet med oss! De følger oss overalt og deres stemmer er oss kjære. Men vi kan ikke nøie oss med å prise dem i ord. Alle vakre taler forstummer, blomster visner, fanfarer tier og glemsel tildekker alt. Men bønnen blir og den viser vår troskap mot de kjære døde. Hvor mange fra de blodige fronter mot vest og øst vilde ikke nu være glemte om ikke våre hjerter var den hellige og ukrenkelige grav hvori deres minne hvilte — minnet om alle de ukjente soldater som blev sønderskutt og som ellers ikke har funnet noen grav for sitt knuste legeme. Om alle de døde som blev tilbake på slagmarken og hvis trekors nu står glemte og overvoksede av markens grønt mens fuglene synger over dem og bebuder livets seir. Om de døde som i rad og rekke ligger på kirkegården til den siste parade men til hvis graver ingen mer kommer fordi de er glemte i livets jakt efter arbeid og fornøielse. Alle disse er med oss — vi har kjent og elsket dem og døden har knyttet et bånd mellom oss og dem som intet kan overskjære. Mens jeg nu taler ser jeg dem som falt blandt oss — de var mine barn. I ser dem som falt blandt eder — de var eders brødre.

Vi hører ikke til dem som alltid taler om de døde — vi er ikke «handelsreisende» i offer og berømmelse. Men vi fra skyttergravene er de eneste som har rett til å si hvad våre døde har villet og vi er alle enig når vi nu forkynner i eders og våre egne dødes navn: «Meningen med alle ofrene har vært og vil alltid bli å forskåne de kommende generasjoner for en krigs blodige skuespill»

Ja — I og vi vil fred, men ikke av frykt. Vi har bevist at vi forstår å kjempe. Vi vil fred av vårt innerste hjerte — levende, opriktig dyp fred i sikkerhet, rettferdighet og frihet fordi vi har oplevet krigen og vet hvad krig er og ikke vil oppleve den mer. Krig er fornektelse av vår tros grunnlag: kjærlighetsbudet. Krig er maktens triumf — tilintetgjørelse av all fornuft og all rett — en skamplott på kulturen og et tilbakefall til det mest primitive barbari. En ny krig vil være en katastrofe — det gamle Europas endelige selvmord som vil knuse både de seirende og de beseirede. Det er vanvidd å tro at krigen kan rette på noe eller bedre noe — efter det siste kanonskudd vil alle de samme problemer gjenopstå som krigen kanskje for en stund kaster glemsel over.

Og jeg vet at når vi nu taler om fred så nevner vi det som alle våre tanker dreier sig om. Ti vi som tilhører de nasjoner som nesten har forblødt sig — vi løfter, støttet av

bjerge bygget av likkister, våre armer mot den himmel som for oss betyr et lys av forjettelse og håp. Dette er meningen med vårt møte fordi vi vet at kun han som hilste sine apostler med ordene: «Fred være med eder!» — kun han alene kan skjenke oss fredens gave. Han som sa: «Fred giver jeg eder — ikke som verden gir men den fred som kommer fra Faderen i himlen». Det er disse ord vi vil utrope over hele verden.

Fred er en følge av moral; den må først leve i menneskenes hjerter før den kan råde i verden. Hva hjelper det å avruste når hatet lever videre i hjertene? Derfor vender vi oss gjennom Maria til Gud for å opnå den indre fred — først for oss selv, så for våre land, i hvilke vi ønsker å virke som apostler under den hellige Faders og våre geistlige føreres ledelse. Vi vil fortelle de av våre kamerater som ikke deler vår tro om hvad der er nødvendig for fredens oprettholdelse. Det nødvendigste er å leve efter det store kjærlighetsbud, som Herren har meddelt såvel den enkelte som alle folkeslag. Alle systemer og alle menneskelige meninger er gjennomprøvet og har slått feil — og Europa søker mer og mer feberaktig efter en lindring av alle lidelser. Menn med den beste vilje arbeider sig til døde for sine land og for samfundet — men trykket vokser og truer med å knuse alt.

Derfor er vi nu samlet her fordi vi føler hvilket tungt ansvar som nu hviler på alle troendes skuldre. Herre vår Gud — gi oss fred så vi kan bygge murene op på nytt og gi våre barn og våre brødre en tryggere lykke og lære verden igjen å skue med kjærlighet og takknemlighet op til Ditt himmelske åsyn!

Og til sist, kamerater — la mig omtale noe som kanskje volder eder uro. Står disse våre kristenplikter som strekker

sig ut over alle lands grenser kanskje i motstrid til våre hellige plikter mot fedrelandet? Nei — tvertimot! Vi har ikke lov til å stenge oss inne i en «nasjonalisme», som er blind, egenkjærlig og ubevegelig. Men når vi har den rette åpne kjærlighet til fedreland, hjem, folkesjelen og familiekulturen da bereder denne kjærlighet jordbunden for samarbeide til beste for hele menneskeheten. Det store internasjonale apostolat kan vi kun utøve i samme grad som vi utøver et apostolat blandt våre egne. Da vil det ikke kunde skje at man håner fremmede faner. Alle mine kamerater — still eders tro, eders krefter, eders lidelser, eders fortjenester og eders berømmelse ærlig og uegennyttig i eders egne herrers tjeneste, men krev som en betingelse at disse herrer vil tillate oss å gi vårt liv og — om nødvendig vår død — til den Gud som alt tilkommer så at vår samvittighet kan være rolig. Kamerater, la oss tross den tunge tid se op mot fanene — fanene fra alle land helliget ved blodet av de millioner av helter som er død under dem. I faner — vend tilbake til eders land båret av heltene hender! Bevar i eders folder, bedekket med smerte og berømmelse våre grenseløse forhåpninger og forkynn dem for eders folk! Ti håpet lyser i våre hjerter! Er det ikke slik, kamerater? «Sursum corda!» Hjertene opad — til Gud! Med våre arbeidshårde hender løfter vi våre døde og vårt eget liv opad — og det er ikke mulig at himlen vil lukke sig for oss! Folkene vil finne hverandre og reise sig i glede her på dette hellige sted hvor så mange lammede før har reist sig i et brusende Magnificat. Verden vil lytte forbauset til og glemme sin strid — de vantro vil studse og forvirres når de troende utbryter i jubel. Og da, mine kamerater, kan vi dø rolig. Av den blodige sed vil høstes broderkjærlighet: «De, som sådde med tårer skal høste i glede!»

Kardinal Francis Bourne, erkebiskop av Westminster.

Kirken har atter lidt et stort tap idet en av dens trofaste tjenere, kardinal Francis Bourne, nyttårsaften er avgått ved døden — 73 år gammel. Kreftene svant i løpet av søndagen med rivende fart — men allikevel hadde kardinalen åndsstyrke nok til å diktere avsendt et telegram den dag til den hellige Fader, hvori han bad denne motta forsikringen om at hans siste tanker gjaldt kristenhetens overhyrde.

Kardinal Bourne var født i 1861 i Clapham i bispedømmet Southwark. Hans familie var irsk-engelsk og efter først å ha studert ved engelske colleges kom han til St. Sulpice-seminaret i Paris og derfra til Louvain hvor han fulgte den daværende professor, senere kardinal Merciers berømte forelesninger. Han talte følgende flytende fransk og lærte også senere å beherske det italienske sprog. Efter å være blitt prestevigslet i 1884 virket han som sjelesørger flere steder i sitt hjemland og særlig våket han over å befeste og styrke de unge mennesker som følte kall til å bli pre-t. Iøvrig fikk han meget hurtig betrodde stillinger i Kirkens tjeneste og mottok bispevigslen av kardinal Vaughan kun 35 år gammel. Da Pius X hadde bestegget den hellige Stol utnevnte han i 1903 mgr. Bourne til å beklæ erkebispetet Westminster. Da begynte kardinal

Bourne sitt lange og betydningsfulle arbeid som leder av Kirken i England. Inntil 1911 dannet denne kun en eneste provins i den katolske Kirke, men i dette år blev landet delt i tre «provinces ecclésiastiques»: Westminster, Birmingham og Liverpool hvortil i 1916 kom Wales. I 1911 mottok han kardinalhatten.

Kardinal Bourne var en aldri hvilende ildsjel som grunnla misjonsstasjoner, bygget kirker og særlig interesserte sig for skolesaken. En evig forsvarer og agitator for de katolske skoler og beseirende ved sin takt, ro og ikke minst ved sin bestemthet all motstand, også den politiske fra parlamentets side. Under krigen våket han særlig over soldatene og sørget for at disse fikk et tilstrekkelig antall sjelesørgere med over på kontinentet.

Hans sosiale interesser satte sig de skjønneste spor — og han vant alle partiens aktelse ved den uforferdede måte hvorpå han hevdet den politiske frihet for en katolikk til å stemme med hvilket parti han ønsket — på arbeiderne såvelsom på de konservative og liberale.

Regnemessen har funnet sted under stor deltagelse i Westminster-katedralen. Absolusjonen ved baren meddeltes av kardinal Verdier.

R. I. P.

◆ ST. OLAV ◆

Tidsskrift til den religiøse oplysnings fremme.

*„Fram, fram, kristmenn,
korsmenn, kongsmenn!“*

„Rett og sannhet.“

Redaktør: Mgr. Irgens.

46. årgang

OSLO
St. Olavs Forlag
Hammerstad & Co - Bok- Kunst- og Reklametrykkeri.
1934

	Side
Katolske biskopers og presters li- delsler i Russland	247
Et katolsk teater i New York	248
Kardinal Newmann om gentlemans- idealet	249
Katolikkerne arbeider intenst på Madagaskar	249
Quadragesima Anno	252
Pius XI's rundskrivelse 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	253
Pavens «sommerferie»	253
Christus vincit	256
Katolisismen på Grønland	256
Et betydningsfullt verk	257
Den eukaristiske kongress i Buenos Aires	260
Dr. Dolfuss-minnekirke	260
Rikspresident von Hindenburg	261
Kampen om filmen	261
«Abortus provocatus». Av høieste- retssadvokat Ingolf Sundfør	265
Katolske lægers ed	265
Jesuiterordenen 400 år	268
Frankrikes kristne «falang»	269
Marsjal Lyautey og Péro de Foucauld	272
Paven om filmen	273
Pater Aloysius Menzinger S. J.	275
Skoleaffæren i Horsens	282
Fra Kristiansund i Mellem-Norges kirkedistrikt	282
Blodtapningen	283
Andres mening	283, 308, 371
Psykiatriens forhold til religionen... ..	288
Fra misjonslandene	290
Mekkavalfartene avtar	291
Ekteskapets sakrament	296
N. K. K. F. gjennom 10 år	297
Kvinnens sosialfølelse	300
Opdragelse til hjemmet	301
Tilbake fra Castel Gandolfo	308
Bhagavad-Gita	312
Dr. Dollfuss og misjonsarbeidet	315
Den unge japanerinnen av idag	316
President Poincaré til kirken	320
Kong Aleksander av Jugoslavia og katolisismen	323
Våre lesere — og vi	328
Kirkehus og offervilje	325
Fra Mellem-Norges og Nord-Norges kirkedistrikter	337
Kirkefølgelsene i Meksiko	338
Kardinal Faulhaber på svensk	339
De katolske læger i Frankrike	340
Pater Georg av Sachsen på besøk i Sverige	344
Kuriekardinalene. En orientering... ..	345
Fyrsterkebiskop dr. Ignasius Rieder ..	347
Den katolske skolesak i Frankrike... ..	352
Et spørsmål — et svar — en kom- mentar	353
Vår tids sykdom	356
St. Frans Xaver, Kristi utsending	362
Jacob Mangers oprop til protest... ..	368
Tidsskriftet belyst av Chesterton	371
Fra Meksiko	377

	Side
To moderne katolske statsmenn:	
Gil Robles og E. Salazar	379
Tu est Petrus	385
Grunnleggeren av den første katol- ske menighet i Bergen efter refor- masjonen. Av Bjarne Johannesen ..	392
III.	
Fortellinger — Legender — Lev- netsbeskrivelser.	
To klosterkall	28
Første pris. Efter Pierre L. Ermite ..	29
Therese Neumann i Trier	36
Fordi — E.	45
«Det er ikke nødvendig»	69
Svensk helgenlegende v/ Ivan B.-W. ..	71
Heltinnen i St. Lazare	74
Det lysende ansikt	75
Går ut til alle folk — —. Av en gammel nordlandsprests erindringer ..	99
Av en sydhavsprests virke	100
Don Bosco	109
Mère Humbeline	118
Krusifiket ved landeveien i Sylling ..	119
En utstilling. O. K. Y.s	122
En gripende nattprosjon	125
En godhetens tjener, v/ Ingeborg Møller	181
To samtaler. Intervju med sogne- presten i Reykjavik	190
Intervju med St. Josefsøstrenes gene- ralforstanderinnen	191
St. Elisabethsøstrene i hverdag og fest. Innsendt fra Trondheim	199
Små samtaler om store ting. C. Riesterer	281, 328, 339
Millionærdame og negerapostel	298
Legenden om lille Hozoëls reise	387
IV.	
Forskjellig — Personalial.	
Takk! Ivar Ruyter	13
Borghild Edwards	23
Ung dame syr messehagl	52
Avskjed med Nord-Norge	61
Lite intervju med pater Lutz. E.	62
Sogneprest Beumer	62
Nytt urettferdig angrep på Sveriges katolske biskop	63
Kong Albert av Belgien er død	68
Sophie Höflmayr, in memoriam	72
Eukaristisk takksigelse	83
Annonsecensur	85
For våre radiolyttere	86
Pater Hols prestjubiläum	111
60 års bispejubiléum	111
Demoraliserende filmer	114
Takk, Fra O. K. Y.	130
Våre presters gravsted	137
St. Olavs Forbund landsmøte	137
Lover for St. Josefforeningen i Ber- gen	145
Konversjoner i Tyskland	150
Johan Fredrik Geist	153
Søster Bernardine	157
Fru Kaia Sund. In memoriam	169
Regnskap for St. Olavs Forbund.....	184
Et monument for kardinal van Rossum	185

	Side
Frk. Eleonore Thoresen. I. R.	192
Pastor Andreas Dietrich 70 år	208
Norske Kvinners Katolske Forbund 209, 274, 277, 285, 292, 301, 310, 333 ..	356
Serviterordenen	201
Takk. Fra St. Vincentforeningen 226, 266 ..	266
Pater Joseph Gianfranceschi S. J....	230
Begivenheter innenfor det europeiske frimureri	231
Sønn av en norsk konvertitt preste- vies 22. juli	231
Giacomo Mazza	231
Einar Gjemsø	233
Biskip Arnold Frans Diepen	246
To St. Elisabethsøstre feirer gull- og diamantjubiläum	248
Maréchal Lyautey	253
Søster Louise Stanislas	264
Fra «det tredje rike»	270
Henry Hansen. In memoriam	277
Erkehertug Ottos Norgesophold	285
Statistikk fra misjonsmarken	218
Advarsel	333
Frk. Sophie Höflmayrs testamente... ..	341
Maria Warolin	350
Fru Johanne Parmann	357
Kardinal Pietro Gasparri	357, 360
Freiburg im Breisgau	358
Den nye katolske sogneprest i Kri- stiansand	364
Forberedelse til jul. Br. Frans	364
Søster Angelina 60-års profess.....	371
Monsignore dr. Karl Kjelstrup	390
Pater Toll forlater Norge	395
V.	
Dikte.	
Vi elsker vår kirke. Av K. Kjelstrup ..	1
Norge, hør din fortid kaller. Av K. Kjelstrup	8
Frigjort. Av O. I. Peters	10
Sladder. (Fram)	26
Salmer til gravferd, I, II. Av K. Kjelstrup	33
Ung var han — O. Ricard	42
Stille nu — O. H.	59
Verneengelen. Lars Eskeland.....	67
Vexilla Regis. (Til nynorsk v/ —Id) ..	82
Pracconium Paschall. K. Kjelstrup... ..	92
Victimae Paschali (Til nynorsk v/ —Id.)	96
Til alle gode «søstre». Marcus Gjes- sing	98
O Hellige Jomfru — Guds moder — maidronningen vår	142
Godfar og soneson. Av L. Eskeland ..	150
Til Kristi Legemsfest. (Til nynorsk v/ —Id.)	171
Norges gjenreisning. K. Kjelstrup... ..	172
Når —. Av Lars Eskeland	205
Klokka kimar. Lars Eskeland	272
Bønn. A. B.	280
Intet er så yakkert. Av Charles Pèquy ..	299
Alle sjeles måned. (Til nynorsk v/ —Id.)	351
Advent. Br. Frans	282
Du Betlehem	384

	Side
VI.	
Bokanmeldelser.	
Arsberetning for foreningen til «Norges Fortids Minnesmerkers Bevaring», 88. årg. 1933. Ved E. D. V.	14
Sigrid Boo: «Du deilige liv.» Ved E. D. V.	14
Biskop Berggrav: «Legeme og sjel i karakterliv og Gudsliv.» Steinar Messel	15
Julius From: «Min sangskat.» E. D. V.	30
P. Schindler: «Bøn og Gærning.» H. J. I.	46
Rolv Thesen: «Arne Garborg.» A. Tiberger	52
Margrethe Parm: «Louise Isachsen. M—e R—n.»	53
Franciskansk litteratur, I—II—III. Lion Feuchtwanger: «Søsknene Oppenheim.» H. J. I.	86
Kardinal Faulhaber: «Adventsprekener»	87
Søster Margrethe Marie Krohn: Våre fedres gamle kristentro. H. J. I. Signe Greve Dal: «Dårens tale.» H. J. I.	104
Snorre (Gyldendal Norsk Forlag). E. D. V.	104
P. Chr. Asbjørnsen: Huldreeventyr. E. D. V.	105
«Cantemus Domino» — Den nye salmebok. Av A. J. Lutz, D. P... Ronald Fangen: «Dagen og Veien» H. J. I.	127
Niels Christian Brøgger: «Den nye moral og andre essays.» H. J. I.	144
Polykarps martyrium. Til nynorsk ved E. Skard. H. J. I.	144
«Liv og sundhet.» E. D. V.	152
Det liturgiske års helgener: Forhåndsannmeldelse av St. Josefs-søstrenes bok av biskop Mangers Dr. Alfred Otto S. J.: «Campania de Jesus.» H. J. I.	161
Nordisk Kultur: «Kirkebygninger og deres utstyr.» Av dr. Wilh. Lorentzen. E. D. V.	209
Dr. teol. J. van der Burg: «Hvad sier Bibelen og tradisjonen om barne-dåpen.» H. J. I.	209
A. J. Lutz: «Martin Luther.» H. J. I.	216
Niels Hansen: «Lille katolsk ordbok.» H. J. I.	225
Knut Ballin: «Katolsk hedningemisjon.» E. D. V.	241
Pater Johannes Metzler S. J.: «Der Norwegische Konvertitt Johan Daniel Ramus S. J. Av E. D. V.»	249
Kristian Bugge: «Folkeminneoptegnelser.» E. D. V.	249
St. Thomas Aquinas: «Summa Theologica.» Fra tysk	257
Tormod Knudson: «Vort folks historie.» Ved E. D. V.	257
C. C. Martindale S. J.: «Antikrist.» Av E. D. V.	292
A. J. Russel: «Bare for synden.» H. J. I.	325
J. Frimodts forlag: 1884 — 16 okt. 1934. E. D. V.	325
Franz Herwig: «Den hellige Sebastian fra Wedding.» V/ E. D. V.	332
Jon Svensson: «Wie Nonni das Glück fand.» Ved E. D. V.	332
«Det liturgiske års helgener.» Utgitt av St. Josefsøstrenes Provincialhus. Ved H. J. I.	341
«Kimer I Klokker.» St. O. A. Håb... Andreas Nissen: «Paverekken fra Petrus til Pius XI.» H. J. I.	358
Sven Stolpe: «Den kristen Falangen»	365

	Side
Sigrid Undset: «Eleve år.» H. J. I.	372
Rob. Hugh Benson: «Det usynlige lys.» E. D. V.	373
Emil Boyson: «Varsler og moter.» E. D. V.	374
Lars Eskeland: «Kong Olav bed velfar med Vossabønderne.» Spelstykke. Ved E. D. V.	380
J. J. Borsboom: «På sollyse veier.» Ved A. J. Lutz	380
Ronald Fangen: «Mannen som elsket rettferdigheten.» H. J. I.	381
Egon Friedell: Vår tids kulturhistorie. E. D. V.	381
St. Olavs Barneblad	381
«Urds» julenummer. E. D. V.	382
Gabriel Scott: «Storebror.» H. J. I.	396
P. Schindler: «Christian Skikkild.» Ved E. D. V.	396
«Julekårtet 1934.» Ved E. D. V.	396
«Vox Romana.» Ved E. D. V.	396
Eugenie Winter: «Frøken Tanke-løs.» Ved E. D. V.	396
Waldemar Brøgger: «Jeg opdager livet.» Ved H. J. I.	397
Bjørn Bjørnson: «Bare Ungdom.» E. D. V.	397
Knut Moe: «Vi overflødige.» E. D. V.	397

VII.

Høitidsdag i i St. Halvards kirke, Oslo. E.	11
Den første fest. Ved E.	13
Fra Fredrikstad. Ved E. Berrum... Innvielsen av St. Carolus sykehus i Molde	60
St. Josefsforeningens 40 års jubileum. Ved E.	135
Høitidsdag i Sylling. P.	145
St. Olavs Forbunds landsmøte i Bergen	163, 173
Årsberetning fra St. Olavs Forbund	168
Høitidsdag hos St. Eliasbethsøstre i Oslo. E.	200
Den gang de drog avsted	217
Feriekolonien hjemsoekt av brand... Pilgrimsferden til Stiklestad. Ved R. N.	254
St. Josefsøstrenes barnehage. E.	277
O. K. Y.s tur til Tønsberg. F.	278
N. K. K. F.s landsmøte	303, 329
Fredsstevne i Lourdes	309
Den eukaristiske kongress i Buenos Aires 10.—15. oktober	312
Liturgisk utstilling ... 325, 333, 348, 354	365
N. K. K. F.s diskusjonsaften	370
Fra Bergen	370

VIII.

Oslo 15, 23, 30, 38, 53, 63, 64, 87, 105	114, 122, 129, 137, 146, 153, 162, 169
170, 176, 177, 186, 202, 250, 254, 257	266, 278, 285, 286, 293, 302, 310, 317
326, 333, 342, 358, 366, 374, 382, 398	Vikariatet 37, 38, 46, 105, 128, 137, 262
270, 278, 302	Redaksjonen 15, 23, 30, 80, 242, 278
285, 292, 326, 333, 366	Ekspedisjonen 16, 122, 270, 277, 285, 293
317	Vor Frue Villa .....
105, 262	St. Suniva skole .....
16, 209	Bergen .....
210, 310	Drammen .....
23, 366	Trondheim .....
233	Stavanger .....
24	Gjøvik .....
Toten	24, 129

	Side
Stabekk 38, 80, 129, 162, 193, 286, 326	358
Porsgrunn	38, 106, 122, 154, 358
Tromsø	53, 72
Fredrikstad	105, 106, 129, 334, 358
Arendal	154, 317
Hamar 170, 186, 193, 278, 317, 326, 333	374
Kristiansund	310
Halden	366
Innsamlingen til Fond for «St. Olav»	130, 138, 146, 154, 162, 170, 178, 186
194, 202, 218, 226, 234, 242, 258, 262	278, 286, 294, 318, 334, 342
Innsamlingsliste til Feriekolonien	176, 185, 193, 202, 209, 217, 226, 233
242, 250, 254, 258	

IX.

Spania	16, 38, 294
Palestina	16
U. S. A.	16, 250, 262, 270, 334
Rom 16, 24, 30, 114, 130, 177, 254, 270	262, 286
Vatikanbyen 24, 80, 88, 138, 146, 262, 286	293, 366
Stuttgart	24
Holland	30
Frankrike	38, 286, 294
Peking	38
Ungarn	46
Russland	46, 162, 293, 294, 334
Amsterdam	53
Nimwegen	53
Paris	64, 177, 334, 342
England	64, 178, 234, 294
New York	64
Grenkenland	72
Karmel — Lisieux	72
Assyria	80
Madras	80
Kalkutta	80
Tibet	80
Kina	80, 398
Japan	80
Kartago	80
London	88, 122, 286
New Orleans	138
Washington	138
Madras	154
Schweiz	162, 194
Amerika	162
Genf	170
Madrid	170
Ceylon	170
Wien	170, 258
Tyskland... 177, 218, 258, 286, 310, 398	177
Berlin	194
Riga	194
Italia	210, 294
Halle	226
Storbritannia og Irland	226
Emmerick	234
Warschau	234
Danmark	250
Nederlandene	250
Kanada	250, 334
Lille	250
Einsiedeln	258
Bombay	266
Sverige	278, 334
Hamburg	286
India	342

X.

I kikkerten 86, 103, 114, 129, 135, 152	208, 241, 266, 276, 292, 366
---	------------------------------

Helliggjørelse.

Biskop Berggravs bok, anmeldt av pater Lutz. O. P.

Under denne tittel har biskop Berggrav samlet noen avhandlinger og foredrag om det religiøse liv. Det er viktig å fremhevet hvorfor forfatteren har valgt denne tittel: han tror på helliggjørelsens mulighet og plikt. Han oppfatter ikke kristendommen som passivitet eller «total tomhet»; heller ikke anviser han det kristne liv en eller annen region i menneskets indre, den intellektuelle f. eks. eller følelsens og opplevelsens region; ennu mindre består kristendommen i en kristen «opførsel». Å være kristen er en livsfunksjon vi har felles med Kristus. En kristen «funksjoner» i Kristus. Derav følger at alle våre gjerninger, også de mest dagligdagse og banale, blir «gode gjerninger». «Det er en usalig ting at vi har skilt mellom gudsliv og det daglige arbeidsliv. *Alt er gudsliv.*»

Dette gudsliv skal utvikle sig. «En kristen er ikke noe ferdig, men noe vordende». Den kraft som fører oss fremover er nettop Kristus, i hvem vi lever, hvis sinnelag vi har i oss. I to overmåte verdifulle kapitler viser forfatteren hvordan Kristus virker gjennom alterets sakrament. Han fant vel ikke anledning til å uttale sig om Jesu virkelige og vesentlige nærvær i sakramentet; allikevel er innledningen til kapitlet om «Jesu nadverdmotiv» en trosbekjennelse på sakramentets objektive verdi. «Nadverden er ikke noe psykologisk og den har ikke sitt grunnlag i motiver. Nadverden er basert på en innbydelse . . . Man analyserer ikke nadverden ved å analysere gjestene.» Det følgende kapitel «Gjestenes nadverdmotiver» kunde også ha til overskrift: «Nadverdens virkninger i sjelen». I full overensstemmelse med kirkefædrene fremhever forfatteren som en av de viktigste virkninger: *samhörigheten*. «Foreningen med Herren og foreningen med menneskene kan ikke skilles ad.» «Kristus isolert er ikke lenger Kristus i nadverden. Langfredag er han alene; ved korset står vi hver for oss. Men Skjærtorsdag er han ett med sine venner. Den som i nadverden vilde søke en privat unio mystica med Kristus og derunder undgå brødrene han vilde fornekte Kristus i selve den stund han søkte ham.» Meget vakkert! Jeg beklager bare det uheldige uttrykk at Jesus «*langfredag er alene.*» Nei. Vi er ett med Kristus også på korset, fordi vår felles menneskelige natur lever i hans person. «Jeg er korsfestet med Kristus,» sier vi alle med Paulus, når vi tar imot hans frelse; og «Når en er død for alle da er alle døde» (II. Kor. 5) Sml. også Koloss. 1. 24.

To kapitler: «Bønn» og «Sjelens vintermørke dager» behandler noen problemer av det indre liv på en måte som alle oplyste sjelesørgere vil sette pris på. Det samme gjelder for bokens siste kapitel: «Sperring i gudslivet.»

I det hele tatt røber boken et inngående kjennskap til sjelelivet, det rent menneskelige og det kristne tros-

liv. Men biskop Berggravs videnskap er forbundet med megen personlig erfaring og med en virkelig velgjørende kjærlighet til oss stakkars mennesker som vandrer over jorden gjennom allslags hemninger og vanskeligheter inni oss og utenfor oss. Det er ekte virkelighetsnær og praktisk psykologi. Men biskop Berggrav er også teolog. Hans teologiske tenkning er ikke innfanget i stereotype formler; i sin livserfaring finner han stadig nye analogier for det guddommelige. Han tenker ikke åpenbaringen abstrakt, men som Guds liv i oss mennesker. Han er også stadig på vakt mot alt det som forkvakler religionen: på den ene side den golde rasjonalisme; på den annen den usunde pietisme. Alt er rent og friskt hos ham.

En smule lyst til motsigelse fikk jeg allikevel da jeg leste kapitlet om «trosvisshet». Den metafysikk som opnår sitt kulminasjonspunkt i de klassiske «gudsbevis» er så langt fra å ville intellektualisere religionen ved å «opfatte» det guddommelige, at den tvertom gir oss en meget dypere bevissthet om mysteriet enn all intellektuell selvpogivelse. Gudsbevisene går ikke ut på noe annet enn å fastslå *at det må være en evig urgrunn til alle ting*. *Hvad* den er i sig selv vil metafysikken ikke driste sig å si noe om. Den fører oss bare til grenseskillet hvor mysteriet begynner. Den sier oss ikke hvad Gud er, men hvad han ikke er. På samme tid gir den oss en anelse om at det ikke er noen uoverstigelig kløft mellom Gud og oss og at der finnes i oss en hemmelighetsfull evne til å svare ja! til Gud, når Gud ved sin åpenbaring vil høine oss til sig. Både den middelalderske og den moderne nominalisme har misforstått det. Den middelalderske kom således til den slutning at noe kan være sant i teologien og usant i filosofien; Den moderne konkluderer slik: «Kristentroen er uforenlig med den videnskapelige kultur.» Begge tar feil. Men hvordan kan vi vise hvor feilen ligger? Nettop ved den metafysikk som innebærer «gudsbevisene». Og hvordan kan vi avsløre den falske og forførelseriske poesi som ligger i alle former for pantheisme? Ved den samme metafysikk, og bare ved den. Det er forakten for denne metafysikk som hevner sig ved å føre snart til en innbilt kløft mellom natur og overnatur, snart til å blande Gud og verden sammen til en eneste substans, eller til med W. James å drømme om Gud *organisk* iboende i verdensaltet. Undres på om ikke biskop Berggrav tenker på det «populære» gudsbevis med hønen og egget. Hønen kommer av egget, egget kommer av hønen o. s. v. og så slutter det med et triumferende: «altså må enten den første høne eller det første egg være skapt av en Gud.» Slikt er humbug og Berggrav kan gjerne kalle det for kvaksalveri. Men de metafysiske gudsbevis er av et annet stoff. Jeg tillater mig å henvise til min bok «Den katolske religion» ka-

pitel I, 3. «Innvendinger mot gudsbevisene». Jeg er helt enig med biskop Berggrav deri at Guds åpenbaring sier oss uendelig mer enn all filosofi, at det er Guds nåde som gjør oss trygge, at en troende ikke behøver å støtte sig til metafysiske argumenter. Men troen utelukker ikke den filosofiske tenkning. Det var iallfall Paulus' overbevisning at Guds eksistens kan bevises. De store teologers gudsbevis er bare majestetiske kommentarer til Rom. 1. 20 «Hans usynlige vesen, både hans evige kraft og guddommelighet er synlig fra verdens skapelse av», og til Paulus' ord på Areopagus: «I Ham lever vi, rører vi os og er vi.» Der ligger kjernen til den naturlige teodice'. Og selv for en troende er det ingen liten glede å se hvordan verden forkynner og priser sin Skaper.

Den intellektuelle forskning kan heller ikke si oss hvem Kristus er. Også her står vi likeoverfor mysteriet. Men historien fastslår at det har levet en mann som erklærte sig for Gud, og at han gjorde gjerninger som Gud alene kan gjøre, til vidnesbyrd om at han talte sant. Videnskapen kan ikke gi oss troen; vår tro og vår visshet har et guddommelig grunnlag, Guds vidnesbyrd i sjelen. Men videnskapen er ikke overflødig. Det er ikke bønn og bibellesning alene som kan motbevise en kristusfiendtlig religionshistorie, når den forsøker å utlede kristendommen fra greske og orientalske myther. Mysteriet i Gud og i vårt gudsliv forblir ikke bare intakt under dette intellektuelle strev; det viser sig tvertom stadig renere og høiere. Disse bemerkninger er ikke nettop ment som en kritikk. Hist og her har man inntrykk av at forfatteren i det vesentlige er av samme mening. Men kapitlet om «trovisshet» er litt uklart og kan gi anledning til misforståelser. Derfor syntes jeg at det ikke var av veien å klarlegge vår opfatning.

Noe annet er det også i biskop Berggravs bok som jeg føler mig støtt av, det er det å finne Luther citert side om side med Tomas a Kempis, Franz fra Sales og Fénelon. Fénelon har skrevet bl. a. en serie «dialogues des morts» (samtaler mellom avdøde) hvor berømte menn fra fortiden drøfter moralske eller andre problemer med hverandre. Hvis han ennå levet og leste «Helliggjørelse» av biskop Berggrav, hvem vet om han ikke kom til å skrive også en dialog mellom Franz fra Sales og Luther, mens de spaserer arm i arm i det himmelske paradiset's alléer:

Luther: «Har du hørt det, biskop Franz, din kollega i Tromsø har skrevet en bok hvor vi optreder begge to med vår gamle venn a Kempis og vidner om helliggjørelse?»

Franz: «Hvorfor ikke, broder Martin? Har du ikke sagt mange gode ting om livet i Gud?»

Luther: «Visst har jeg det. Men jeg har også i vintermørke dager funnet på «den døde vilje», troen uten gjerninger», fantasien om at Guds virken tilintetgjør all virksomhet i mennesket og om at de syndige drifter er uovervinnelige. Hva blir det da av helliggjørelsen og av livet i Gud? Og jeg har i den grad haket mig fast i denne lære at jeg for dens skyld gjorde op-

rør mot den hellige fader og sønderrev kirkens enhet. Du har jo lest noen av mine skrifter, biskop Franz, du som har ført 70 tusen protestanter — dessverre bare kalvinister — tilbake til kirken. Husker du ikke «De servo arbitrio» mot Erasmus fra Rotterdam?»

Franz: «Jo, jeg husker det godt, det er på latin, og nok så tung kost. Men du mente det så godt, broder Martin.»

Luther: «Vel. Men galt var det allikevel. Denne Erasmus var forøvrig ikke den riktige mann til å gjøre mig fornuftig. Hvor mange har ikke lest sig gale på den bok!»

Franz (smiler): «Tror du virkelig, broder Martin, at det er så mange som leser den?»

Luther: «Bevares! Ikke nu lenger. Men var det bare en, så var det for meget. Og nu hører jeg at en Karl Barth vil bringe den til ære igjen. Han lever visst nede i Schweitz, på samme sted hvor Zwingli hadde vært sogneprest. Jo, det er mine gamle drømmerier som går igjen om at vår gode Gud skulde være helt utilgjengelig for de stakkars menneskebarn på jorden. Det er fortvilet. Kunde jeg bøte på den forvirring jeg har anrettet, jeg vilde gjerne, hvis det var mulig, vende tilbake til skjærsilden en tyve, tredve år.»

Franz: «Guds fred med dig, broder Martin. Vår gode Gud vil nok få det gode ut av det onde.»

A. J. Lutz.

Domkirken i Doberan.

Den vakre lille badeby Doberan i Mecklenburg har i sin gotiske domkirke en seværdighet av de sjeldne, hvis opprinnelse må søkes helt tilbake i det 12. århundre.

Da venderfyrsten Pribislav, obotriternes siste konge var blitt kristnet og hadde latt sig døpe av biskop Berno av Schwerin, lot han gudebilledene brenne og besluttet å opprette et kloster i Althof, ca. 2 km. fra det senere Doberan. Med biskop Bernos bistand lot planen sig helt realisere og da en beskjeden liten klosterbygning stod ferdig utpå vårparten 1171, drog abbed Konrad inn med et konvent på 17 cistercienserbrødre. De store skogområder rundt om blev av fyrsten fratatt de hedenske vendere og skjenket klostret. Sålenge Pribislav ennå levet våget venderne ingen motstand, men da han 30. desember 1178 blev drept under en turnering i Lüneburg, drog de tilfelts mot den forhatte kristendom. Kloster og kirke gikk op i luer og munkene, på abbed Konrad nær, blev alle myrdet. Nu skulde det gå hele 7 år før det herjede kloster blev reist påny, dennegang i det nuværende Doberan. Sagnet forteller at fyrst Heinrich Borwin I, Pribislavs sønn, hadde foresatt sig å ville gjenoprette klostret på det sted hvor han under jakten felte sin første hjort; hvilket også skal være skjedd nøiaktig på den plass hvor det praktfulle gudshus står idag. Et hjortegvir i kirkens indre peker ennå hen på sagnet. Vi-

dere fortelles det at folkene som skulde utføre arbeidet fant stedet sumpete og lite egnet til bebyggelse, men da så en svane plutselig fløi mot dem med et høyt skrik: «dobr, dobr», som på vendisk simpelthen betyr godt, skjønte de at Vårherre billiget stedet og gikk med liv og lyst til sin store oppgave. Etter svanens rop blev klostret kalt Doberan, som betyr: godt sted. Og på denne måte er byen kommet til sitt våben: Hjort, bispestav og svane. Den klosterbygning som nu blev opført står den dag idag, mens den romanske kirkebygning har gjennomgått endel forandringer. Da velstanden etterhånden tiltok i klostret, blev det romanske gudshus med undtagelse av den sydvestlige del revet og erstattet av den nuværende bygning i gotisk stil. Opførelsen tok forholdsvis lang tid, og først efter 70 års forløp kunde biskop Friedrich v. Bülow i 1368 foreta innvielsen.

Så kom reformasjonens innførelse også i Mecklenburg, og med den klostrets ophevelse den 7. mars 1552. Under 30 års krigen hadde det ærverdige gudshus meget å gjennomgå. I 1638 blev det således hjem søkt og plyndret av svenskene som bl. a. forsynte sig med det mektige kobbertak, kirkeklokker og ornater. Flere av de gamle fyrstegaver blev brutt op, trekistene slått istykker og tinnkistene smeltet. Men kirken er ennu rik på verdifulle ting. Et praktverk av middelaldersk treskjæringskunst er det forgylte tabernakel på høire side av høialteret; en rikt utskåret 12 meter høi ekestamme. I et av de mange gravkapeller står på alteret et krusifiks som hertug Johan Albrecht av Mecklenburg under en reise til Norge i 1900 bragte med fra Molde. Blandt de fyrster hvis jordiske levninger ennu hviler i kirken er også Albrecht III som regjerte i Sverige fra 1363—1395 og var en sønn av Albrecht den store av Mecklenburg.

Domkirken i Doberan er 80 meter lang, 40 meter bred og 30 meter høi (innvendig). Midtskipet måler alene en bredde av 14 meter. Den står som et mønstergyldig eksempel på cisterciensernes fremragende bygningkunst, og gjelder som et karakteristisk og stilrent eksempel av gotikken.

Herta Foss.

Søster Johanna Aloysia f. Kjelstrup,
er avgått ved døden på Vår Frue Hospital 3. januar, efter et langvarig sykeleie. Hun er født i Råde 7. desember 1876. I tyveårsalderen blev hun optatt i den katolske kirke og trådte få år senere inn i St. Josephsøstrenes ordenssamfund. Med sin lærerinneutdannelse og sine omfattende kunnskaper var hun i mange år en overmåte dyktig lærerinne, som vil erindres med takknemlighet av gamle elever på St. Sunniva skole. Ved oversettelsesarbeide av religiøse bøker har hun også ydet betydelige tjenester. De siste femten år av sitt liv var hun plaget av sykdom som litt efter litt ned-

brøt hennes store arbeidskraft. Siden hun 6. januar 1899 mottok ordensdrakten har søster Johannas liv vært helt og holdent i Herrens tjeneste. Det er et liv i arbeide og offer, et liv fullt av lidelser, som nu er avsluttet.

R. I. P.

*

Noen timer senere døde

fhv. kirketjener Wilhelm Bongart,

styrket ved kirkens nådemidler. Han blev 81 år gammel og har som kirketjener og Vikariatets vaktmester fungert under tre biskoper og mange sogneprester. Han var i besiddelse av en sjelden pliktroskap og interesse for sitt arbeid og viste sig alltid som en hedersmann av den gamle skole. Han nød sine overordnedes udelte tillit og var respektert av alle. Like til det siste fulgte han med i St. Olavs menighetens liv og få dager før han døde så man ham på hans plass i kirken.

R. I. P.

Den første katolske speiderpiketrop i Norge, stiftet i Bergen.

«Bergen 14. tropp» er stiftet 5. september ifjor. — Ved en festlig tilstelning i menighetens forsamlingslokale søndag 16. desember, blev troppen optatt i Bergens Krets av Norsk Speiderpikeforbund av kretschefen, hvorefter troppen blev ønsket velkommen i Landsforbundet av vice-landschefen, fru Dagmar Maalstad.

Foruten foreldre og søskende var der fremmøtt mange interesserte medlemmer av menigheten, og flere av speiderpikenes ledere innen Bergens krets.

Der var arrangert leir med «bål» og telt i salen og speiderne koste sig ved «leirbålet». Det var innlysende at speiderpikene hadde vært godt instruert av sin troppsfører: frk. Angunna Skaar. — Det er ikke bare moro å være speiderpike, der er også plikter som følger med, og speiderløftet blev avgitt med alvor og begeistring.

Mgr. Snoeys uttale de beste ønsker for denne første katolske speiderpiketropp. Han håpet at såvel småpikene som deres foreldre vilde få glede av speidersaken.

De tilstedeværende fikk servert chokolade og kaker. — Der blev utloddet endel gjenstander til inntekt for flagg til troppen. Og så avsluttedes denne festlige tilstelning med speiderbønnen.

P. J.

Bøker sendt redaksjonen til anmeldelse.

Fra Verlagsanstalt Tyrolia, Innsbruck:

Dr. Johannes Messner: «Die soziale Frage der Gegenwart».

Fra Herder & Co., Freiburg im Breisgau:

Dr. Anton Stonner: «Heilige der deutschen Frühzeit». — Band I.

Ernst Wagner: «Freundinnen Gottes». («Christusjugend» band IV.)

Jon Sveinsson: «Aus Island». («Ein Meeresabendteuer Nonnis en dunkler Nacht».)

Fra Buchverlag Germania, Berlin:

Dr. Carl Sonnenschein: «Notizen. — Weltstadtbetrachtungen». (Ausgewählt und eingeleitet von Ernst Thasolt.)

Fra Verlag Friedrich Pustet, Regensburg:

Paul Jostock: «Der deutsche Katholizismus und die Überwindung des Kapitalismus».

Georg Sebastian Huber: «Vom Christentum zum Reiche Gottes».

Karl Pflieger: «Geister die um Christus ringen».

Herhjemme: —

ARENDAL. Nyttårsaften kl. 7 — en enestående høitidsstund i kirken her. Alteret i festdrakt, blomster, graner, lys og fremfor alt Betlehems-krybben i full belysning. I sine hvite høitidsklær presten med sine 2 ministranter knelende foran alteret i stille bønn, mens røkelse steg op til alteret. Og fra koret — søstrenes sang — «Stille natt, Hellige natt». Det hele utfoldet sig i en eiendommelig stemning — årets siste kveld. Efter andakten ved alteret, besteg sognepresten Pater Leo von Eekeren prekestolen og holdt et meget gripende og tankevekkende foredrag om evigheten. I korthet kan det refereres slik: evigheten er noe som sikkert kommer til alle mennesker og skal bli til vår lykke eller vår ulykke. Vi skal alle engang dø, ti dødens lov er universel. Dødens store betydning ligger imidlertid ikke i det faktum at vi dør og heller ikke i den omstendighet, at den gjør en ende på livet og danner overgangen til evigheten — men den ligger i det at den fører med sig den uforanderlige avgjørelse av den skjebne som venter mennesket i evigheten. Ti av menneskets forhold til Gud i dødens øieblikk skal det tilslutt definitivt avhenge, om denne evighet skal bli til salighet eller det motsatte. Dette er kjernen i den katolske eskatologiske tanke og den almindelige kristelige tanke har til alle tider alltid vært dypt overbevist om at når sjelen er blitt skilt fra legemet efter et liv, først efter det moralske ideal, så er saligheten også sikret for evig — mens i det motsatte tilfelle ingen ny chance, ingen annen mulighet mere bydes den til å rense sig og oppløse sig til Gud. Dette er hovedtanken i den kristne tro på følelsen og det evige liv og på denne tro bygger kirken hele sin sjelesorg. Alt dette blev klarlagt med vidnesbyrd fra den Hellige Skrift og sogneprestens foredrag var fra først til sist så interessant, ja så gripende og dypt belærende, at alle for- eninger i Arendal skulde ha vært tilstede og hatt anledning til å høre denne utmerkede utredning om evigheten.

P. M.

HAMAR. S. Torfinn's menighet holdt sin juletefest lørdag 29. desember. Foruten de katolikker som bor på Hamar var der noen tilreisende og noen venner, så at der var ca. 60 mennesker som samlet sig i Avholdslokalet. Programmet var rikt og underholdende. Barna begynte med å synge Profetier og salmer til ære for Jesusbarna. Frk. Østenstad, som tilbragte korte ferien på Hamar, var så vennlig å glede oss

med sin meget kultiverte sang. At man gikk utrettelig runat juletreet behøver neppe å nevnes og stemningen nådde sitt høidepunkt da utlodningen fant sted. Borromeussøstrene fortjener den varmeste takk for alt sitt arbeide med arrangementet og bevertningen — uten å glemme de to lærerinner ved S. Torfinn's skole som hadde påtatt sig å innøve sangen med barna. Festen sluttet med aftenbønnen i kirken.

En som var med.

STABEKK. Torsdag 3. ds. avholdt Stabekk menighet en meget vellykket juletefest. I noen få ord ønsket Pater de Paepe velkommen idet han fremkalte den riktige stemning, den ekte juleglede som fyller alle menneskers hjerter på Jesu fødselsdag. Et yndig tablå innledet underholdningen: andektige hvitkledte engler stod i ring rundt jomfru Maria og den lille Jesus, som forresten inntok en sjelden vakker stilling i armene på en bitte liten engel. Sang rundt juletreet, kaffe og kaker, en veritabel julenisse med gaver til barna — alt vakte bifall og jubel. Så var der oplesning av herr Tønnesen, som alltid vellykket; vakker sang av frk. Rachel Hellum, og tre anonyme musikanter, overraskende fornøielige. De fortjente både applaus og penger! Festen sluttet med «Store Gud». Alle deltagere var enige i at aldri hadde en juletefest vært mer gledelig og hyggelig.

S.

— og derute:

NEW ZEELAND. Den katolske kirkes primas på New Zealand, erkebiskop Francis Redwood er død i den høie alder av 95 år. Biskopen, som tilhørte den samme kongregasjon som biskop Mangers, har i lang tid vært den eldste biskop i verden. I sin tid var han den yngste.

ROM. Kardinal Fumasoni Bionde har opfordret alle katolikker til å motarbeide den menneskehandel som fremdeles finner sted. Der finnes ennå 6,000,000 slaver i verden og kardinalen der jo som bekjent er prefekt for propagandakongregasjonen, fremholder i en skrivelse nødvendigheten av å bekjempe slaveriet og slavehandelen — en kamp som jo er innledet av pave Leo XIII. Idet kongregasjonen offentliggjør dette brev påpeker den at disse slaver finnes i Etiopien, Liberia, Kina og en del muhammedanske land. Det synes som om det hvert år transporteres 2000 slaver fra Afrika over det røde hav for å bli solgt til arabiske muselmenn.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

Godt Nyttår ..... kr. 0.50
«Det skal nok gå, selv om det går smått!» .. « 2.00

Ialt kr. 2.50

Ialt innkommet kr. 9,609.12. Alle bidrag, selv de minste, mottas fremdeles med den største takknemlighet.